

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ТА ТУРИСТИЧНОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка, організація і адміністрування інноваційної діяльності

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(цифра і назва галузі знань)

спеціальність 073 Менеджмент
(код і назва спеціальності)

освітня програма «Менеджмент: бізнес-адміністрування»
(код і назва спеціальності)

тип дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

Метіль Т.К.
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою управління підприємницькою та туристичною діяльністю протокол № 1 від 01.09.2022

Завідувач кафедри
Метіль Т.К.
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності

Драгієва Л.В.
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

к.е.н, доцент кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю ІДГУ Сорока Л.М.

Рецензенти програми:

д.е.н., професор кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю ІДГУ Сепанова К.В.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	<i>Лекції:</i>	
	22	6
Модуль: 1	<i>Практичні заняття:</i>	
Загальна кількість годин: 120		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 3	<i>Лабораторні заняття:</i>	
Семестр: 6	<i>Семінарські заняття:</i>	
	24	6
Тижневе навантаження (год.):	<i>Консультації:</i>	
- аудиторне: 3	2	
- самостійна робота: 5	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
Форма підсумкового контролю: екзамен		
Мова навчання: українська	<i>Самостійна робота:</i>	
	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни полягає у засвоєнні знань з інноваційної спрямованості стратегії і тактики розвитку виробництва, інноваційної політики фірми, принципів і чинників її розвитку, форм інновацій, методів та інструментарію їх створення і способів реалізації.

Завданням дисципліни є вивчення інноваційних процесів, методологічних основ побудови системи менеджменту інновацій, принципів державного регулювання і розвитку інноваційної політики, опанування практичних методів стратегічного управління інноваціями, методів маркетингу, організації, планування і фінансування інноваційної діяльності на підприємствах.

Передумови для вивчення дисципліни – засвоєння наступних навчальних дисциплін: «Мікроекономіка та макроекономіка», «Економіка підприємства» та інших.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна тісно пов'язана з іншими дисциплінами, передбаченими навчальним планом, такими як: «Мікроекономіка та макроекономіка», «Економіка підприємства», «Управління активами та інвестиційним портфелем» та іншими.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент: бізнес-адміністрування».

Інформація про компетентності та відповідні їм програмні результати навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК3.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.	ПРН 11.	Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ЗК4.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН 3.	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
		ПРН 4.	Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.
ЗК5.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН 3.	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
ЗК9.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 3.	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
		ПРН 16.	Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
ЗК11.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	ПРН 4.	Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.
		ПРН 10.	Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.
		ПРН 16.	Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
ЗК12.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ПРН 4.	Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК2.	Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.	ПРН 6.	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
		ПРН 8.	Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.
СК3.	Здатність визначати перспективи розвитку організації.	ПРН 3.	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
		ПРН 5.	Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.
СК8.	Здатність планувати діяльність організації та	ПРН 9.	Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

	управляти часом.		
СК10.	Здатність оцінювати виконані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.	ПРН 4.	Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.
		ПРН 6.	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
СК12.	Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.	ПРН 3.	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
		ПРН 4.	Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.
		ПРН 6.	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
		ПРН 20.	Демонструвати навички розробки заходів та проектних рішень щодо підвищення ефективності діяльності бізнес-організацій в недетермінованих умовах конкурентного бізнес-середовища
СК17.	Здатність ідентифікувати та оцінювати ризики недосагнення управлінських цілей бізнесу, недостовірності звітності, недотримання законодавства, збереження й використання його ресурсів.	ПРН 19.	Вміти визначати ризики недосагнення управлінських цілей бізнесу, недостовірності звітності, недотримання законодавства, збереження й використання його ресурсів

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
ЗК3.			ПРН11.	
ЗК4.	ПРН3.	ПРН4.		
ЗК5.	ПРН3.			
ЗК9.	ПРН3.			ПРН16.
ЗК11.		ПРН4., ПРН10.		ПРН16.
ЗК12.		ПРН4.		
СК 2.		ПРН6., ПРН8.		
СК 3.	ПРН3.	ПРН5.		
СК 8.			ПРН9.	
СК 10.		ПРН4., ПРН6.		
СК 12.	ПРН3.	ПРН4., ПРН6.,		

		ПРН20.	
СК 17.		ПРН19.	

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)							
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Тема 1. Цілі і напрямки інноваційної діяльності підприємства	2						2	2						2
2.	Тема 2. Інноваційна політика підприємства і методичні принципи її формування	2	2	2				2	2	2	2				2
3.	Тема 3. Менеджмент інновацій	4	2	2				8							10
4.	Тема 4. Оновлення техніко-технологічної бази підприємства та її продукції	8	4	4				8							10
5.	Тема 5. Організаційні форми забезпечення і впровадження	4	2	2				8							10
6.	Тема 6. Система регулювання і стимулювання інноваційної діяльності підприємства	4	2	2				8							10
7.	Тема 7. Система фінансування інноваційних процесів	8	4	4				8	4	2	2				10
8.	Тема 8. Особливості ціноутворення на наукомістку і науково-технічну продукцію	6	2	4				8							12
9.	Тема 9. Комплексна оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємства	8	4	4				8	4	2	2				12
Проміжний контроль								4							
Підсумковий контроль (для екзаменів)								8							30
Разом:		48	22	24		2		72	12	6	6				108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Цілі і напрямки інноваційної діяльності підприємства

Сутнісна характеристика інноваційних процесів. Визначення інноваційних процесів. Циклічна концепція розвитку інновацій. Поняття інноваційного циклу. Класифікація інновацій за місцем їх походження, здійснення та впливу на соціально-економічні процеси. Основні етапи та стадії інноваційного процесу. Моделі інноваційного процесу.

Інноваційна діяльність підприємств. Місце і роль інновацій у діяльності суб'єктів господарювання. Вибір пріоритетних напрямків інноваційної діяльності. Зарубіжний досвід впровадження інновацій. Вплив інноваційних процесів на розвиток виробництва.

Тема 2. Інноваційна політика підприємства і методичні принципи її формування

Змістова характеристика інноваційної політики підприємства. Місце інноваційної політики підприємства в загальній стратегії розвитку. Складові елементи інноваційної політики підприємства. Чинники впливу на формування інноваційної політики. Недоліки та переваги великих і малих підприємств (з погляду форм власності, технічного оснащення, фінансових можливостей) щодо розробки і впровадження тієї чи іншої інноваційної політики.

Прогнозування і планування інноваційної діяльності підприємств. Аналіз внутрішніх і зовнішніх компетенцій підприємств. Етапи планування інноваційної діяльності. Генерація ідей, дослідження, розробка, впровадження, оцінювання та перевірка концепцій. Економічний аналіз інновацій у діяльності підприємства. Вибір найоптимальнішого напрямку.

Тема 3. Менеджмент інновацій

Інноваційна стратегія фірми. Зв'язок інноваційної стратегії фірми із загальною стратегією розвитку. Принципи її формування та впровадження. Співвідношення різних типів стратегії. Елементи стратегічного вибору.

Етапи розробки інноваційних стратегій. Оцінка об'єктивних можливостей підприємства, прогноз економічної ситуації. Вибір стратегічних програм і проєктів.

Процес впровадження інноваційних стратегій. Умови і методи реалізації інновацій.

Організація управління інноваційною діяльністю. Роль організаційних структур в управлінні інноваційними процесами. Шляхи ефективного регулювання інноваційної діяльності підприємства. Управління дослідженнями, розробками та інноваційними проєктами. Управління ризиками в інноваційній діяльності.

Некомерційне управління нововведеннями і науково-технічною діяльністю.

Інформаційна база та її ефективне використання. Оперативний менеджмент інновацій і контроль. Проблеми та завдання оперативного менеджменту.

Тема 4. Оновлення техніко-технологічної бази підприємства та її продукції

Техніко-технологічний стан підприємства. Змістова характеристика техніко-технологічного стану підприємства. Засоби його оцінки. Методи оцінки ефективності наявного техніко-технологічного стану.

Напрямки технічного розвитку підприємства. Здатність підприємства до технологічних змін. Сукупність напрямків технічного розвитку підприємства. Темпи технологічних змін. Вибір найефективнішого напрямку із сукупності можливих. Співвідношення типів і фаз інноваційного процесу.

Оновлення продукції. Аналіз доцільності виробництва певного виду продукції. Оцінювання ринкових і виробничих можливостей створення нової продукції. Процес оновлення асортименту продукції, що виробляється, та його функціонально-

економічне обґрунтування. Склад інформації для створення наукомісткої та високотехнологічної продукції.

Тема 5. Організаційні форми забезпечення і впровадження результатів інноваційної діяльності підприємства

Особливості організаційних форм забезпечення інноваційної діяльності. Організаційно-управлінські структури, їх характеристики та шляхи підвищення ефективності.

Засоби ефективного впровадження інновацій. Формування нових центрів: технопарків, технополіси, фірми-інкубатори, науково-промислові консорціуми. Характеристика специфіки венчурного бізнесу.

Нові форми інтеграції науки і виробництва. Форми технологічної кооперації, їх роль в інтелектуалізації економіки. Перспективи розвитку.

Тема 6. Система регулювання і стимулювання інноваційної діяльності підприємства

Макроекономічне регулювання інновацій. Державна інноваційна політика. Класифікація інструментів державної підтримки інновацій. Політика оподаткування інноваторів. Формування пріоритетних напрямків інноваційної діяльності. Правові аспекти інноваційної діяльності.

Захист інновацій. Система патентування та її особливості в різних країнах. Нематеріальні активи підприємства, їх продаж та придбання. Загальні засади формування ціни інноваційних рішень.

Регулювання та стимулювання інноваційної діяльності на рівні підприємства. Стимулювання інновацій за допомогою податкової, кредитної, амортизаційної, програмно-планової політики. Опосередковані методи стимулювання. Система регулювання інноваційної діяльності. Форми і методи її організації.

Тема 7. Система фінансування інноваційних процесів

Стратегія фінансування інноваційної діяльності. Методологічні принципи та складові елементи фінансової стратегії підприємства щодо фінансування інноваційних процесів.

Організаційно-економічний механізм фінансування інновацій. Шляхи вдосконалення.

Види фінансування інноваційної діяльності підприємства. Характеристика різних видів фінансування інноваційної діяльності. Урахування різних видів ризиків при фінансуванні інноваційної діяльності. Лізингове фінансування та його особливості. Інноваційний проект як об'єкт інвестування. Дослідження конкретних випадків формування організаційно-економічних механізмів інвестування в інноваційні проекти.

Тема 8. Особливості ціноутворення на наукомістку і науково-технічну продукцію

Особливості формування ціни інновацій. Параметричні методи ціноутворення на наукомістку продукцію. Розрахунок базової ціни нововведень.

Принципи визначення ціни унікального нововведення. Вартість ліцензії та методи її розрахунку. Моделі цін та інжинірингові послуги.

Тема 9. Комплексна оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємства

Основні принципи вимірювання ефективності інновацій. Критерії та показники ефективності інноваційної діяльності. Розмірність ефекту й витрат. Обчислення економічних збитків. Відмінності абсолютної та порівняльної ефективності. Врахування фактора часу. Строк окупності.

Соціальні результати технологічних змін. Показники соціально-економічного ефекту. Методи оцінки ефективності інновацій. Характеристика різних методів оцінки

ефективності інноваційної діяльності. Шляхи підвищення ефективності інноваційної діяльності підприємства.

5.2. Тематика семінарських занять.

Тема 1. Цілі і напрямки інноваційної діяльності підприємства.

Тема 2. Інноваційна політика підприємства і методичні принципи її формування.

Тема 3. Менеджмент інновацій.

Тема 4. Оновлення техніко-технологічної бази підприємства та її продукції.

Тема 5. Організаційні форми забезпечення і впровадження.

Тема 6. Система регулювання і стимулювання інноваційної діяльності підприємства.

Тема 7. Система фінансування інноваційних процесів.

Тема 8. Особливості ціноутворення на наукомістку і науково-технічну продукцію.

Тема 9. Комплексна оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємства.

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

Загальний обсяг СРС з дисципліни для денної форми навчання становить 72 год., заочної форми навчання – 108 год.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з дисципліни:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу з використанням конспекту лекцій, підручника, довідкової літератури;
- підготовка до семінарських занять;
- вивчення окремих питань, що винесені на самостійне опрацювання;
- розв'язання практичних завдань;
- виконання тестових завдань;
- підготовка доповідей та написання рефератів;
- підготовка студентів до проведення поміжного (модульного) контролю та екзамену.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин денна форма навчання/ заочна форма навчання	Форми звітності
1.	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу з використанням конспекту лекцій, підручника, довідкової літератури	8/4	Конспект лекцій
2.	Підготовка до семінарських занять	20/12	Усна відповідь
3.	Вивчення окремих питань, що винесені на самостійне опрацювання, в т.ч. - конспектування, - розв'язання задач, - виконання тестових завдань	26/52	Усна відповідь, конспект
4.	Підготовка доповідей та написання рефератів	6/10	Доповідь, реферат
5.	Підготовка до модульного (проміжного)	4/-	-

	контролю		
б.	Підготовка до екзамену	8/30	-
	Разом	72/108	

Завдання для індивідуальної самостійної роботи студентів подано у силабусі дисципліни.

Індивідуальне завдання є обов'язковим для виконання та окрім завдання визначених до кожної теми передбачає написання реферату на одну із запропонованих тем. Разом з тим у студент може запропонувати свою тему у відповідності до особистих науково-дослідних інтересів та погодити її з викладачем. Також за бажанням студент може написати декілька рефератів протягом семестру для підвищення загальної оцінки за курс.

Окрім цього замість написання реферату можуть бути зараховано прослуховування курсів і у відповідності до теми навчальної дисципліни на платформах EdEra, Prometheus та інших. Зарахування відбувається за наявності сертифікату про успішне проходження курсу.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю: усне опитування*
- 6.2. *Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота*
- 6.3. *Форми підсумкового контролю: екзамен*
- 6.4. *Засоби діагностики результатів навчання: подано у силабусі навчальної дисципліни*
- 6.5. *Критерії оцінювання результатів навчання: подано у силабусі навчальної дисципліни*

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

1. Ноутбук, проектор, мультимедійна дошка.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела:

1. Безгін К.С., Клименко Ю.М. Управління інноваціями: навч. посіб. / Заг. ред. К.С. Безгіна. Вінниця: ДонНУ, 2017. 207 с. URL: https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/235/1/21_%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A3%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%96%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%D0%BC%D0%B8_2019.pdf
2. Бережний В.М. Інноваційно-інвестиційна діяльність: конспект лекцій для студентів всіх спеціальностей та форм навчання. Харків, 2018. 186 с.
3. Ілляшенко Н.С. Механізм управління стратегіями випереджаючого науково-технологічного інноваційного розвитку промислового підприємства. Ефективна економіка : електронне наукове фахове видання. Дніпропетровськ : Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет, 2020. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7636>
4. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи: навч. посіб. Суми: ВТД «Університетська книга», 2018. 581 с.
5. Інвестиційний бізнес в Україні: навч. посіб./ За ред. О.А. Кириченко, М.П. Денисенко, С.М. Лаптева. К.: ЗАТ «Дорадо»; Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2018. 248 с.

6. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. / А.Ю. Горбовий, Л.Г. Ліпич, О.М. Степанюк, І.Д. Погореловська, Н.М. Буняк, О.А. Хілуха. Вид. 2-е вип. і доп. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. URL: <http://www.e-bwn.com/wp-content/uploads/2019/03/%D1%96%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86-%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B6%D0%BC-%D0%B3%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%B0%D1%80%D1%96%D0%B9.pdf>
7. Інноваційний розвиток підприємства: навч. посіб. / А.М. Пугач, Н.І. Демчук, О.В. Довгаль, Л.С. Крючко, Н.В. Тягло. ФОП Швець В.М., 2018. 348 с. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3097/1/%D0%86%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BE%D0%BA.pdf>
8. Копитко М.І. Управління інноваціями: навч. посіб. для самостійного вивчення дисципліни у схемах і таблицях. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 292 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2804/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%BA%D0%BE%20%D0%9C.%D0%86.--%D0%A3%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F...--%20%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%BA%D0%B0.pdf>
9. Менеджмент інноваційної діяльності: навч. посіб. / Микола Бутко, І. Бутко, М. Мурашко, М. Дітковська, І. Олійченко. Центр навчальної літератури, 2021. 420 с.
10. Микитюк П.П. Інноваційний менеджмент: підруч. Тернопіль: Економічна думка, ТНЕУ, 2019. 518 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/36441/3/%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%B8%D1%82%D1%8E%D0%BA%20%281%29.pdf>

8.2. Допоміжні джерела:

1. Аляб'єва О.М. Методичний підхід до оцінки інноваційного розвитку морських портів України. *Економіка транспорту і зв'язку*. Бізнес-інформ. 2019. № 6. С. 163-168. URL: https://www.business-inform.net/article/?year=2019&abstract=2019_6_0_163_168.
2. Булеци С.Б., Чепис О.І. Право інтелектуальної власності: підручник. Ужгород: РІК-У. 2019. 488 с.
3. Ілляшенко Н.С., Голишева Є.О., Грищенко О.Ф. Класифікація стратегічних напрямів науково-технологічного розвитку підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2018. №3. Т.2. С. 128-131.
4. Ілляшенко Н.С., Шипуліна Ю.С. Критеріальна база оцінки і відбору стратегічних напрямків науково-технологічного розвитку підприємства. *Вісник Одеського національного університету*. Серія: Економіка. 2018. Том 23. Випуск 8 (73). С. 83-87.
22. Ілляшенко Н.С., Шипуліна Ю.С. Управління знаннями в системі випереджаючого інноваційного розвитку підприємства. Зб. мат.-лів всеукр. наук.-практ. конф., Дніпро, 26-27 квіт. 2018 р. Т. 2. Нац. метал. академія України, 2018. С. 22-24.
5. Інноваційна інфраструктура. URL: <https://library.if.ua/book/4/466.html>.
6. Інноваційний менеджмент: конспект лекцій: навч. посіб. / Укладачі: С.О. Пермінова, Т.В. Лазоренко. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2021. 125 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/40745/1/Innov_menegzhment.pdf
7. Інфраструктура ринку інновацій. URL: https://pidru4niki.com/85853/ekonomika/infrastruktura_rinku_innovatsiy.
8. Копитко М. І. Управління інноваціями: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни у схемах і таблицях. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 292 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2804/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%BA%D0%BE%20%D0%9C.%D0%86.--%D0%A3%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F...--%20%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%BA%D0%B0.pdf>

9. Сорока Л.М. Підвищення конкурентоспроможності туристичної сфери України на основі інноваційних підходів. Теорії конкуренції та практики визначення конкурентоспроможності в умовах безпеки орієнтованого розвитку: колективна монограф. / За ред. М.М. Меркулова. ОНПУ, ІДГУ, Ізмаїл, Одеса: Фенікс, 2020. С. 25-29.

10. Сорока Л.М. Принципи формування територій інноваційного розвитку. Інноваційно-інвестиційний клімат українського Причорномор'я: стан і безпекоорієнтований розвиток: кол. моногр. / За ред. М.М. Меркулова. Рига, Латвія: "Baltija Publishing", 2019. С. 123-129.

11. Сорока Л.М. Стратегія інноваційної діяльності на основі прогнозування конкурентоспроможності об'єкта дослідження. Теоретико-методологічні аспекти підвищення конкурентоспроможності прикордонного регіону: монограф. / За ред. д.е.н., проф. В.І. Захарченко та М.М. Меркулова. Одеса: Атлант, 2018. С. 9-21.

12. Сорока Л.М. Формування механізму оцінювання інноваційного потенціалу промислових підприємств України. Competitiveness of entrepreneurial structures: features and prospects: collective monograph. Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, 2018. P. 199-208.

13. Сорока Л.М., Балахонова О.В. Україна на шляху у пост-ринкову економіку. Актуальні проблеми економіки і менеджменту: теорія, інновації та сучасна практика: колективна монограф. / За ред. Кузнецова Е.А. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. С. 238-254.

14. Сорока Л.М., Захарченко В.І., Деревенчук К.О. Інноваційна свобода: задум та забезпечення. *Економіка, фінанси, право*. 2022. №5 (1). С. 21-26. URL: <http://efp.in.ua/uk/journal-item/329>.

15. Сорока Л.М., Захарченко Н.В. Досвід інноваційного розвитку країн в умовах глобалізації. Маркетинг інновацій і інновації у маркетингу: матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції«». 28-30 вересня 2017 р. Суми: ТРИТОРІЯ, 2017. С. 82-85.

16. Шевченко Л.С. Стратегічний інноваційний менеджмент: навч. посіб. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2019. 155 с. URL: http://nulau.edu.ua/materials/files/economic_theory/0144/01.pdf

8.3. Інформаційні ресурси:

1. Господарський кодекс України. URL: <http://www.rada.kiev.gov.ua>
2. Податковий кодекс України. URL: <http://www.rada.kiev.gov.ua>
3. Бюджетний кодекс України. URL: <https://urist-ua.net/>
4. Про інвестиційну діяльність: Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 47, ст. 646 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.
5. Про інноваційну діяльність: Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 36, ст. 266. (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
6. Закон України Про авторське право і суміжні права. № 3792-XII № 05.01.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
7. Закон України Про охорону прав на винаходи і корисні моделі. № 3687-XIII від 14.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>
8. Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» управління патентно-інформаційних послуг. URL: <http://iii.ua/uk>